הלכות עדות

ילקוט יוסף

מתוך ילקוט יוסף, מאת הרב יצחק יוסף.
הטקסט נלקח מאתר «ילקוט יוסף חינם – האתר להפצת יהדות» (yalkut.info).
זכויות היוצרים על הטקסט שמורות לבעליהן. הקובץ נועד ללימוד בלבד ואינו למכירה.
geulaquiz.com

סימן כח, לח – הלכות עדות

א אף על פי שאין מקבלים עדות שלא בפני בעל דין, זהו דוקא כשהתובע מביא עדים נגד הנתבע לחייבו ממון, אבל אם הנתבע מביא עדים כדי לפטור את עצמו מקבלים העדות שלא בפני התובע.[יבי״א ח״ה חו״מ סי׳ ב. ואם דין זה שאין מקבלים עדות שלא בפני בעל דין הוא מה״ת או מדרבנן, ראה ביביע אומר ח״א חיו״ד סי׳ א׳ אות ג׳. ובח״ד חאהע״ז סי׳ ה׳ אות ב׳ בד״ה ברם]

ב ולפיכך אשה שתבעה בבית הדין את בעלה לחייבו במזונותיה, והבעל רוצה לפטור את עצמו בטענה שהאשה עובדת ומרויחה לפרנסתה, מקבלים עדי הבעל שלא בפני האשה, שאינו אלא כפוטר עצמו מחיובו. אבל אם ניתן פסק דין לחייבו במזונות, ועבר זמן מה ולא שילם, וכעת מביא עדים שהאשה עבדה והרויחה בכל משך אותה תקופה, אין לקבל העדות שלא בפניה, שהפסק דין שביד האשה נחשב כאילו הוא גבוי בידה, וכאילו הוא בא להוציא ממנה. [יביע אומר חלק ה׳ חו״מ סימן ב].

ג דוקא בממון אין לקבל עדות שלא בפני בעל דין, מה שאין כן באיסור, שכל ישראל נחשבים כבעלי דין לענין איסור. [יבי״א חלק א׳ חלק יורה דעה סימן א]

ד מחלל שבת בפרהסיא שעושה יין נסך במגעו, יש אומרים שצריך להעיד בפניו בבית הדין, ואין די בידיעה בעלמא. ויש חולקים. [יביע אומר ח״א יו״ד סי׳ יא אות טו, וח״ב יו״ד סי׳ י׳ אות א].

ה עדים כשרים שהעידו בבית דין, ונבדקו בפוליגרף [מכונת אמת] ויצא שהעדים אינם דוברי אמת, אין בתוצאות הבדיקה כדי לערער נאמנות העדים כלל, ורק ביה״ד יחקור וידרוש היטב את העדים. [שו״ת יביע אומר חלק ד׳ חלק חושן משפט סימן ח]

ו כל היודע עדות לחבירו וראוי להעידו, ויש לחבירו תועלת בעדותו, חייב להעיד אם יתבענו שיעיד לו, בין שיש עד אחד עמו, בין שהוא לבדו. בין שיחייב את חבירו בין שיזכה אותו בעדותו. ואם כבש עדותו פטור מדיני אדם וחייב מדיני שמים, שנאמר, והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו. [שלחן ערוך]

ז עד אחד לא יעיד אלא בדבר של ממון, שמביא לידי שבועה, או בדבר איסור ואפרושי מאיסורא, אבל אם כבר נעשה האיסור, לא יעיד, דאינו אלא כמוציא שם רע לחבירו.

ח אסור לאדם להעיד בדבר שאינו יודע, אף על פי שאמר לו אדם שיודע הדבר, ואינו משקר. ואפילו אם מצטרף לעוד עד, אין לו להעיד אלא ביודע בעצמו, ולא בשמע מאחר. ואולם אם אחר הזכיר לו שראו יחד את הדבר, ונזכר על ידי כך, יכול להעיד. אבל אם בעל דין עצמו מזכירו, לא יעיד. [שם]

ט כל זמן שהאדם זוכר יכול להעיד לעולם, ואינו חושש שמתוך שהדבר נתיישן הרבה אינו זוכרו על בוריו.

י אפילו לא נזכר על העדות אלא מתוך הכתב, שבזמנו כתב אצלו בפנקסו ושכח הדבר, ואינו נזכר אלא אחר שקרא הדבר, יכול להעיד, ובלבד שנזכר בדבר אחר שראה הכתב, ואין זה מפיהם ולא מפי כתבם.

יא עדים שראו דרך משקפיים באופן ברור, רשאים להעיד, וכן אם נסתכלו היטב דרך משקפת, וראו דמותו של האדם באופן ברור, ויודעים בלא ספק שלא טעו כלל, רשאים להעיד. [ויש מי שאומר שכן הדין בראו באמצעות ראין]. ועל הדיין לחקור על טיב הראייה.

יב כל הפסולים לדון פסולים להעיד, חוץ מאוהב ושונא שכשרים להעיד, אף על פי שפסולים לדון יחד.

יג ואלו הן הפסולים להעיד: האחים לא יעידו זה על זה, ולא שניהם ביחד על אחרים, בין אחים מן האב בין אחים מן האם. וכן האב פסול להעיד עם בן בנו. אבל יכול להעיד עם נינו [בן הנכד]. וכן האיש עם אשתו פסולים להעיד. לפיכך אינו מעיד לא לבנה ולא לאשת בנה, ולא לבתה ולא לבעל בתה, ולא לאביה ולא לאמה. ולא לבעל אמה, ולא לאשת אביה.

יד שני אחים שנתגיירו, מעידים זה לזה, שאין קירבה בגר שנתגייר.

טו קטן פסול להעיד, אפילו היה חכם ונבון, עד שיביא שתי שערות אחר י״ג שנים גמורות. ואם שהו מלבודקו זמן רב אחר שהיה לו י״ג שנה, ובדקוהו ונמצאו לו שתי שערות, הוא בחזקת גדול משעה שהיה לו י״ג שנה. ואין צריך שיהיה זמן מעת לעת משעה שנולד כדי שיהיה נחשב גדול. ואם נתמלא זקנו אין צריך בדיקה. ואף מוציאין ממון על פי עדותו. ובן י״ג שנה ויום אחד שהביא ב׳ שערות ואינו יודע בטיב משא ומתן, אין עדותו עדות בקרקעות, אבל במטלטלין עדותו עדות. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמה].

טז היה יודע עדות בקטנותו, והעיד בה כשהוא גדול, אין סומכים על עדות זו, אבל יש דברים שסומכים בהם על עדות כשמעיד שהוא גדול, כשראה בקטנות, כגון שמעיד עם אחד גדול שזה כתב ידו של אביו, או של רבו, או של אחיו. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמז]

יז שוטה פסול לעדות, וכגון מי שנטרפה דעתו אפילו בדבר אחד, אפילו שמדבר ושואל כענין לשאר דברים, הרי זה פסול לעדות.

יח אשה פסולה לעדות, וכן גוי פסול לעדות, אפילו אם מוחזקים לנו שאינם משקרים. דין עד אחד נאמן באיסורין

א נאמן אדם לומר [כשהוא גדול] שזכור הוא בקטנותו עד היכן היה תחום שבת, וסומכין על פיו. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמז]

ב קטן אין לו דין עד אחד נאמן באיסורין לאסור דבר שיש לו חזקת היתר. אבל קטן נאמן לומר בית זה נבדק מחמץ, דכיון שהוא דרבנן [דדי בביטול בעלמא] האמינוהו חכמים בדרבנן. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמז]

ג דברים שאין בהם חזקת איסור אלא חששא בעלמא שמא יחליפנו הגוי, או ביין שמא יגע בו העכו״ם, סומכים על הקטן שבא לכלל דעת שמירה האומר שהגוי לא החליפו ולא נגע בו. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמח]

ד קטן המעיד שהדיח את הבשר לאחר המליחה, קודם הבישול, נאמן, שהרי הדבר בידו להדיח, ובפרט שאיסור דם שמלחו הוא מדרבנן. [ילקו״י דיני חינוך קטן עמוד שמח]